

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradno ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.60, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNISTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petletna 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 551.

V Ljubljani, v torek dne 8. aprila 1913.

Leto III.

Oblast in pravica.

Gospodujoči razredi so vedno dajali predpisanim zakonom nekako tajinstveno moč in nedotakljivo svetost. Nekoč so bili splošni zakoni tajni. Neizobraženo ljudstvo ni smelo preiščevati o namenih in podlagi zakonov. Zakonodajni ukrepi niso danes več nikake skrivnosti, četudi so še dandanes debele knjige državnih paragrafov širokim plastem ljudstva nerazumljive.

Toda danes vemo, kako se ustvarjajo zakoni in vemo tudi, da niso zakoni nekaj večnega in nedotakljivega. Marx nas je učil, da so zakoni le izraz gospodarskih razmer dežele in da so tudi zakoni podvrženi razvoju proizvodnje. Dejanska gospodarska moč diktira zakon.

Boj avstrijskega ljudstva za volilno pravico potrjuje to načelo. Od leta 1873., ko si je gospodarsko ojačeno in zmagovalno meščanstvo Avstrije priborilo volilno pravico, pa do leta 1907, ko je bila uvedena splošna volilna pravica, so se bojevali ljudski sloji vzporedno eni za drugim v dosegu političnega prava. Skupni sili ljudstva se ni mogel gospodujoči razred upreti. Moral je izpremeniti zakon. Proti volilnim privilegijem kapitalizma se je dvignilo predvsem malomeščanstvo, potem kmetje in nato proletarij.

Pod vplivom izpreminjajočih se gospodarskih razmer so se porajali razredi, ki so zahtevali izpremembo in moderniziranje volilnega zakona. Znižanje davčnega cenusa od 20 na 10 in 8 kron, uredba splošnih kurij in končno uvedba najširše in splošne politične pravice kaže stopnjevanje boja. Zakoni so podvrženi neprestani izpremembi.

Ali mogočnaki in kapitalisti, ki še vedno nemoteno gospodujejo nad državnimi oblastmi in državnim gospodarstvom, so si potem temeljnih državnih zakonov utrdili in zagotovili svoje razredne privilegije. Nad državno zbornico so postavili gospodsko zbornico, ki odklanja in zavlačuje vsako moderno, kapitalizmu škodljivo reformo. Gospodarska zbornica izvršuje nekako trajno pasivno resistenco napram sklepom zbornice. To smo opazili tudi ob priključitvi predlagane reforme paragrafa 80 obrtnega zakona, ki izroča delavce nemilosti gospodarjem.

Kapitalizem si je prilastil tudi upravna državna mesta, ki imajo zakone uveljavljati in tako gospodariti ljudstvu. Se je kje videlo, da bi bil proletarec okrajni glavar, namestnik ali pa vsaj sekcijski načelnik? Moč in mesta države so si sami osvojili, bremena državne oblasti so pa zvalili na rame potrpežljivega ljudstva. Štiri petine vseh davkov plačujejo revni sloji. Podražanje potrebščin omogočuje državna uprava. Potom državnega aparata si ustvarja kapitalizem izvrstne kupčijske pogoje.

Zakoni so takšni, kakršno je socialno in gospodarsko razmerje razredov. Zakon odgovarja interesom gospodujočega močnejšega razreda; vsak nov razred, ki zagospoduje državo, si ustvarja lastne zakone, ki služijo le stremljenju tega razreda. Le pod vplivom zunanjih močnejših faktorjev se zakoni izpreminjajo v prid zagospodarjenih ljudskih slojev.

Oblast je pogoj ustvarjenju in izpreminjanju novih zakonov. Politična moč proletariata omogočuje modernejšo legislaturo. Gospodarska zavednost daje delavstvu politično moč in državni vpliv. Pod vplivom novega političnega faktorja se zakoni izpreminjajo in modernizirajo. Zakon predstavlja moč razreda, ki razpolaga z državnimi institucijami in napravami. Delavski razred se neprestano in uspešno bori za gospodarsko moč in politične pravice, osvaja si javne institucije in jemlje gospodujočim privilegij, da smejo ustvarjati zakone, ki so le njim v prid in korist. Socialna politika in socialne institucije so sad razredne moči delavcev. Moč je pogoj tvorbi socialistične politike. Ustvariti in poglobiti osvojenost moč onih, ki so obsojeni na izkoriščanje in zatiranje, omogočeno po zakonih gospodujočih, je naloga organizacij in glavni cilj našega dela in boja.

Splošna stavka v Belgiji.

Iz Bruslja poročajo:

»Splošna stavka mora mirno poteči« — to je vodilno načelo vseh odredb in določb, ki jih je socialistična stranka za boj za volilno pravico določila že na dveh kongresih. Splošna stavka naj bo dokaz zvestobe belgijskega delavstva napram splošni in enaki volilni pravici — tako je določil velikončni strankin zbor. In zaupniki vseh velikih strokovnih organizacij in federacij so podali na strankinem zboru zagotovilo, da bodo edinstvo, disciplina in mir znaki velikega počitka 14. aprila. To zagotovilo so dali tem lažje, ker so govorili iz izkušenj večtedenskega pripravljalnega dela po vseh delavskih okrajih Belgije.

Te zadnje dneve pred splošno stavko izrablja belgijsko delavstvo za neumorno delo. Priprave za stavko se zaključujejo in glavno delo gre za tem, da se zagotovi stavki povsem miren značaj in da bodo dela vajeni stavkajoči preživeli čase stavke prijetno in koristno. Vsaka velika stavka, tudi v popolnoma normalnih razmerah, razburja ljudi. To je čisto naravno. Da se odvrnejo stavkajoči od vseh poizkusov izzivanja in razburjanja, za to bo belgijska socialistična stranka poskrbela za razumno uporabo prostega časa. Umetniške užitke, duševno razvedrilo, s tem hočejo belgijski socialisti stavkajočim izpolniti čas počitka in boja.

Bruselski odbor za delavsko izobrazbo je že začel s delom v tej smeri. Zborovanje, na katerem je bilo 75 zastopnikov različnih korporacij, ki se bavijo z delavsko izobrazbo, je izdelal pretečni tisk za noč. Zboru je predložil tajnik izobraževalne centrale. Načrt bo izvedel poseben odsek, sestavljen iz članov delavskih čitalnic in delavskih knjižnic, ki so v Bruslju in okolici. Soderuška Vanderveldova načeljuje posebnemu odseku, k bo prirejal koncerte in predavanja za stavkajoče. Vse prireditve bodo končane ob 6. zvečer. Socialistični pevski zbori, socialistična umetniška in dramska društva bodo sodelovala pri delu: podajati stavkajočim razvedrilo, duševne užitke, čisto veselje. Stavkajoči bodo obiskali muzeje, na prostem bodo imeli športne vaje in koncerte, ljudske igre in prirejali bodo izlete. Za vsako

posamezno razvedrilo skrbi že poseben odsek, sestavljen iz izkušenih sodrugov in sodružic. Centralni odsek je pa te dni poslal poziv vsem bruselskim umetnikom, ki so že neštokrat sodelovali popolnoma nesebično za delavsko izobrazbo, in prav gotovo tudi sedaj, prav sedaj pri splošni stavki, ne bodo odrekli svojega sodelovanja.

Sit transit...

(Iz krogov praškega dijaštva.)

Huda nevilnita se je vsula od vseh strani slovenske javnosti na duševnega heroja narodno-radikalne struje. Besede kakor »praški krič« — »avstrijski patriot«, »lažičenjak« in mnogo hujše so se vsule nanj v »Soči« z dne 22. marca. Da bi se menda prikupil na Dunaju — tako trdi »Soča« — je šel in denunciral »novolirce« s svojim člankom v nemškem jeziku in češkem duhu pisanem dnevniku »Union«. V tem članku imenuje dr. R. stremiljenje po zblizanju in združenju vseh Jugoslovancev »antisocialno« in »antinacionalno«, piše sploh proti temu novemu gibanju kakor avstrijski patriot in navaja po imenu glavne propagatorje oziroma pristaše »novolirizma«. Ampak slabo je naletel možakar doma. On, ki je hotel reprezentirati narod slovenski, ki ga je hotel rešiti klerikalizma in socialne demokracije, ki je hotel postati prvi rektor slovenske univerze, je ostal skoraj sam z raztrgano zastavo »absolutne narodnosti«, na kateri se blišči mistična fraza »iz naroda za narod«. Vsa liberalna javnost ga je pustila na cedilu in kakor na povelje se je vrglo vse slovensko meščansko časopisje na njegove ultranacionalistične in separatistične besede v »Napredni Misli«. In zgodilo se je čudo v zgodovini naroda slovenskega, da so se znašle vse slovenske politične stranke skoraj v enem taboru in na stališču, katerega zavzema jugoslovanska socialna demokratična stranka že davno, kar se tiče jugoslovanskega vprašanja v narodnostnem oziru.

S svojim patriotizmom je pokazal dr. R. jasno, da je zaspal zadnje dogodke, da ne pojmuje napredka, da je tuje v sociologiji, da je politični analfabet in kulturno kratkoviden ali pa mogoče celo slep. Upirati se novim socialnim tendencam, novim nazorom in novim stremljenjem, ne pomenja naprednosti, temveč zakrnjeno konservativnost. S svojim nastopom pa je pokazal dr. R., da je v narodnostnem oziru konservativnejši od klerikalcev.

Ako se pa ozremo na tendence, ki so se do danes pojavljale v narodno-radikalni struji, je nastop glavnega reprezentanta te struje popolnoma utemeljen. Dr. R. je ravnal konsekvntno, stoječ na osnovnem stališču narodno-radikalne struje, ki je: narodnostna dolžnost je prva, njej se klanjajo vse druge. R. je postopal v svojih izjavah točno po geslu »iz naroda za narod«. Pri vseh teh programatičnih geslih je bila mišljena dosedaj vedno le slovenska narodnost. Zato mora biti oni, ki se hoče držati teh načel, vedno in povsod za to, da ohrani slovenski narod svojo individualnost, in proti temu, da bi izgubil ali pa se potopil v jugoslovanski celoti. Ako hoče kdo ohraniti slovensko individualnost, oziroma slo-

venski narod, mora biti proti vsakemu približevanju in proti vsaki tendenci, ki stremi po enkratnem združenju vseh separatnih narodov v večji in močnejši narod jugoslovanski. Kdor je proti dr. R., ne more biti na ta način narodni radikalec v smislu dosedanjih tendenc, ki odsevali iz člankov v publikacijah narodno-radikalne struje, posebno pa v »Omladini«. Doktor R. interpretira edino pravilno narodno-radikalna načela, gesla in fraze. Da se je napolnil dr. R. s takimi separatističnimi idejami med slovensko javnost, se ima zahvaliti javnost tudi narodno-radikalni struji, ki je s svojo čudno politiko in kritikarstvom rodila tega junaka. Rostoharjevo »narodništvo« pomenja višek narodno-radikalne »nadstrankarske« politike — obenem pa tudi dekadenco. Struja je v prvih letih mnogo obetala in mnogo se je pričakovalo. Dožim je izpočetka koketirala s socialističnimi tendencami in je naglašala demokratizem, se je izpremenila v zadnjih letih pod vodstvom nezmožnih, aristokratsko dovtetnih političnih mutcev popolnoma. Oficijno glasilce struje »Omladina« je proglasila v zadnji dobi, da demokratska kinema malemu slovenskemu narodu ne bo pripomogla do veljave, odklonila pozitivizem, navdušuje se za ekspanzivne ambicije ter narodno individualnost, propagira načelo, da so moderni ljudje egoistični militarci. Izrekli so se proti enakopravnosti obeh spolov in v zadnji številki se ne sramujejo prav nič priznati, da so protisocialistični, protikozmopolitčni in da nimajo za etično politiko nikakega zmisla. Narodno-radikalna barka je priplavala tako zopet nazaj v pristan, odkoder je prišla, in sicer v narodnjaški liberalizem. Zato ni čuda, da struja propada, da je nastala splošna letargija in da je struja brez enotne vodilne ideje. Na to kaže posebno dejstvo, da je zastupil tudi velik del narodno-radikalcev dr. Rostoharja na cedilu. Okrog njega je ostalo le par neznatnih političnih analfabetov in mutcev, ki obračajo plašč po vetru in režejo na dve strani. Dopisnik v »Soči« (22. marca) naj bo toraj brez skrbi, kajti praško slovensko dijaštvo je že po zadnjem čudnem nastopu dr. Rostoharja v podporo nemu društvu se otreslo tega junaka. Z ozirom na njegovo pisarenje v »Napredni Misli« pa je upati, da se osvobodijo popolnoma tudi njegove ultranacionalistične mistike.

Liubliana in Kranjsko.

— Odpravite madež iz deželnega volilnega reda! Z ozirom na razsodbo upravnega sodišča, ki je odreklo dvema delavcema (klerikalnima) v Trzinu pasivno občinsko volilno pravico, je deželni odbor na sobotni seji sklenil predložiti prihodnjemu deželnemu zboru novelo k občinskemu volilnemu redu, v kateri bo pasivna volilna pravica tovarniških delavcev jasno izražena. Kakor kaže, se je gospoda v deželnem dvorcu končno le odločila in na naše ponovno drezanje sklenila, da reši preskromno delavsko pravico samovoljnosti upravnih oblasti in izpremenljivega mišljenja upravnega sodišča. Ampak kakor pove poročilo o seji deželnega odbora, nameravajo klerikalci prav po suženjsko rešiti to delavsko zahtevo: z novo stilizacijo postave hočejo zagotoviti pasivno vo-

leti. Bereš »Zarjo«, pa je ne bereš; gledaš in ne vidiš! — Na velikončne praznike smo si ogledali tisto skrivnostno Cerkljsko jezero, čez Rakitno smo šli, dva sodruga pa po Poljanski dolini v Soško in k Bohinjскому jezeru. Veliko več je uživanja na takem izletu, kakor pa v krčmi, nezdravi in smrtonosni. In ravno predzadnje nedeljo smo bili prehodili pot iz Medvoda v Škofjo Loko, lahko in kratko, misliš, pa ni tako. Med Medvodami in Škofjo Loko je hrib, precej visok hrib, Osojnik se imenuje in kakor rjava kača se vije kolovoz, razdrapan in razoran, se vije med smrekami in bukvami, kakor rjava kača, velika in strašna. In stopiš na vrh in pred tabo teče Sora, skrita med vrbarji in jelšami, in na drugi strani Sava in polje se razprostira pred tvojimi očmi, razdeljeno v kvadrante in pravokotnike, v rjave in sočazelene pravokotnike. Nizki grebeni obkrožujejo polje in njive na njem, le bistra Sava je prodrla grebene in si je napravila pot, pot naprej in naprej, tja do Donave. Šmarno goro vidiš in hočeš stopiti nanjo, tako blizu se ti zdi.

In v kratkem času pojdemo v Trzin in odondot na Ljubelj in tam se snidem s tovariši iz Kerotana. Tudi ti ljubijo naravo, tudi ti čutiš tisto kakor mi.

Pinkin je prenehal in se je zamislil. Tonče se je tudi zaglobil in čudno se mu je zdelo in še zmerom nejasno. Pa je vprašal Pinkina:

»Povej mi, prijatelj, kako je to mogoče, saj so tisti prijatelji vendar Nemci, ti pa si Slovec.«

»Dolg ob odgovor in obširen, pa ne predolg in ne preobširen. Po vsem svetu smo raztreseni moderni sužnji. Po vsem svetu, zelo na gosto in kar trumoma. Malce smo si izboljšali svoje stanje, izboljšali smo si ga, ker smo se združili, ker smo se organizirali. Saj veš, kaj je rekel Marx: Proletarci vseh dežel, združite se! Sledili smo klicu. Zatirali so nas in zapirali, kakor hudodelce, največje hudodelce so nas vlačili iz ječe v ječo, po čudnih in klasičnih paragrafi so nas sodili.

Sedaj je drugače! Lahko snujemo društva, tudi zborovalno pravico imamo, četudi ne bog-

PINKIN:

Hej, prijatelj!

Potrt in ozlovoljen je hodil okoli; oči so mu bile kalne in motne in čelo je bilo resnobno in lahko nagubano. Mlad je še bil, mlad po letih, ustnice pa se niso smehljale, lica niso žarela, oči se niso svetlikale, niso se topile veseleja kakor oči njegovega prijatelja: lica so bila rumenkaste barve in ustnice so razodevale žalost, ki se je naselila v njegovi duši in ga je spremljala od zore do mraka, od mraka do dne.

Dan za dnem je hodil na delo in nemirni so bili njegovi koraki, negotovi in počasni. Vsaka kretnja je razodevala boječnost pred nečem tajnim in skrivnostnim, vsak gibljaj je pričal o njegovi nervoznosti in razburjenosti, vsaka beseda je govorila o notranjem nepokoju. V najbujnejši dobi je bil, roke pa so bile slabotne in mišice kakor petnajstletnega fanta. Tovarna je bila njegova delavnica, tam je pustil svojo mladost, svežo kri so počasno, polagoma vsrkavala tla in so uničevala njegovo zdravje. Z upadlimi tili in z nalahko sključenim hrbtom se je vračal v mraku domov.

Nizka je bila plača v začetku, čez nekaj let se nižja. Ni bilo edinstva med delavci, niso se zavedali svojega položaja; pa je prišla doba, ko so spoznali, da je treba združenih moči, če hočejo kaj doseči, in velika ter močna in trdna je postala organizacija. Priborila je delavcem trpinom udobnejše življenje, dasi tudi to še oddaleč ni bilo tisto, kar bi bilo potreba. Tudi Tonče je gledal ta preobrat z lastnimi očmi in z lastnimi rokami je čutil izboljšanje — pa še ni videl vsega, pa še ni čutil bistva.

Ni imel resnične zabave; le v gostilnici je hodil vsak večer in vsako nedeljo in tu se je sem pa tja zvedrilo njegovo čelo, razjasnila so se lica in zasvetile so se oči in radost, opojna radost se je nastanila v njegovi notranjosti... Prišel pa je iz gostilnice, iz zakajene izbe, po vinu in tabaku smrdeči, in je stopil na svež zrak. In zazdela se mu je, da je tu v naravi prijetnejše in veselejše in da je veselost v go-

stilnici minljiva in lažnjiva in da ga hoče ukiniti in mu prikriti bedni položaj. Hladen vetrček je pihljal iz bližnjega gozda, majal je glavice cvetk in jih je pripogibal k hladni, poljubov žejni zemlji. Košati gabri so majali svoje veje in listje je šumelo in se je pogovarjalo o davnih, davnih časih, o srečnih in veselih dneh. Globoko v njegovo srce se je zarilo to spoznanje in je pretilo ostati v njem.

Prišla pa je nedelja in z nedeljo je prišel izkušnjavec in z izkušnjavcem izkušnja. V krčmo je krenil in svoj zaslužek je potrošil, ne da bi vedel kdaj in kako. —

Tudi Pinkin je bil delavec, mlad in čvrst ter krepak; kakor Tonče je hodil v tovarno. Videl je, kaj more koristiti organizacija, čutil je njeno moč in oblast. V mraku je hodil iz tovarne kakor drugi, ob isti uri; ni šel molče, popeval je in je žvižgal kakor kosi v gozdu; ni se prisiljeno smehljaj, ampak smeh je bil odkritosrčen in je izviraj iz srca. Čutili so se mu sodelavci, čutili so se njegovi krepki postavi in nenavadne govorice so se širile o njem. Vsak prost popoldan je izginil, ni ga bilo v krčmo, pa če so ga še toliko vabili...

Tončeta je premagala radovednost in je hitreje stopil za Pinkinom, ki je žvižgal venomer. Prosil ga je, naj mu razode, kako da je zmerom tako dobre volje, in razveseljen je Pinkin odgovoril:

»Hej, prijatelj! Čudno in skrivnostno se ti zdi moje obnašanje in nerazumljivo. Nikoli nisi videl takega človeka, kakor sem jaz, nikoli ga nisi slišal, praviš? Ako me berač prosi, mu dam vbojajne, kdor me nagovori, mu odgovorim. Resnično ti povem: Vsak človek je z bremeni obložen in tudi moje ni majhno. Kolikor mi breme v mestu škoduje, kolikor moram žrtvovati, da si prislužim svoj dvakrat, petkrat zasluženi denar, toliko izkušam, nadomestiti izgubljen, izkoriščano in izsesano na jasulih planinah in gorah.

Od pondeljka do srede, od srede do nedelje delam, neprestano in vedno isto, zmerom staro ter staro. Tedaj mi mora otopeni um in prisiljen

linno pravico le fabriškemu delavstvu, dočim naj ostanejo posli in dninarji še nadalje brezpravnosti in naj jih občinski volilni red še nadalje v eni seli imenuje za razbojniki, sleparji in odedruhi. Ves sedanjí občinski volilni red, ki podeljuje tistim, ki kaj imajo, nezaslužene in nezaslužene privilegije, ni vreden fajfe tobaka in če bi tlela v klerikalni stranki le še iskrica političnega poštenja, bi morala prav temeljito popravit krivico, ki jo je s svojo ostudno spako prizadela ljudstvu in demokratičnemu načelu. Ampak na to danes ni misliti in se ne bo zgodilo toliko časa, dokler ljudstvo ne primora te klike, da mu dá njegove pravice. Ampak eno se lahko zgodi še danes: da se iz volilnega reda pahne tisti paragraf, oziroma tisti odstavek, ki govori o dninarjih in poslih: na ta način postane zakon na tem mestu v resnici jasen in iz postave izginje skeleča in vse delavstvo sramoteča določba.

Arestantje v strugi Ljubljane. Včeraj je začelo delati v Ljubljani med Čevljarskim mostom in Tonhallo 36 prisiljenec iz deželne prisilne delavnice. Če delajo prisiljenci, potem za delavce ni dela, in če tlačijo prisiljenci itak revne mezdre, potem delavci ne morejo shajati z zaslužkom. Tako se v Ljubljani umetno povečuje nezaposlenost, ki je vsled splošne krize že tako velika. Prisiljenci pa niso le konkurenca delavstvu, marveč tudi vsem obrtniškim in drugim stanovom v Ljubljani in v ljubljanski okolici, zakaj zaslužek, ki ga prisiljenci odjedo delavstvu, ostane deloma v žepih podjetnikov, deloma pa v blaginji deželne prisilne delavnice. Podjetniške firme rade jemlje v delo prisiljence, ker so ceni delavci. Prej so plačevali prisiljence po 1 K 50 vin, sedaj je sicer klerikalni deželni odbor zvišal prisiljenško mezdno na 2 K 20 vin, za moža, vendar pa to plačilo ni v nobenem razmerju z napornim delom in s priganjanjem, ki so mu izpostavljeni prisiljenci, ki jih šikanirajo še tudi drugače pri delu in doma, če niso prenaporno napenjali svojih oslabljenih moči. Spominjamo se še, kako je klerikalna stranka, sam dr. Šusteršič, takozvana krščanska socialna stranka, robantila proti arestantskemu delu, a danes, glej jih poštnjake, pošiljajo prisiljence sami na delo, ki je v zmislu pogodbe odločeno delavstvu zunaj ječ. S tem početjem podpira klerikalna stranka le profitarstvo podjetnikov, škoduje pa delavstvu in domačemu ljubljanskemu in okoliškemu prebivalstvu sploh. Podjetnik pridobi najmanj 80 vin. od vsakega delavca, ker plača le 2 K 20 vinarjev prisiljenec, če bi plačal drugemu delavcu le 3 K na dan, vrhutega pa izgine ta denar ves v velike malhe velepodjetnikov in za ubogega trpina delavca ne ostane nič in če že dobi ta ali oni delo, pa mora delati za umazano plačo.

Afera deželne bika. Pred kratkim je »Slov. Narod« poročal, da je bil z deželnege posestva na Robežu za slepo ceno mesarju prodan bik, kateri ei bil tuberkulozen. Kakor kaže, je bila vest »Sl. N.« točna, zakaj na sobotni seji deželnege odbora je je poročevalec zavračal s precej nerodnim izgovorom, da je bil je majhen janček — prav kakor se je Micka z loških hribov na očitek, da je imela že nezakonskega otroka, izgovorila, da je bil »čisto majčkene«. Nadalje je poročevalec dejal, da je bila stvar mesogleda konstatirani, je li po mesarju prevzeta in zaklana žival bila tuberkulozna ali ne. Večje diligece, da se ne zahteva od nobenega zavoda in prodajalca. Stojte, priatiji v deželnem odboru! Večjo diligece kranjsko prebivalstvo z vso pravico in s polnim poudarkom zahteva od deželnege odbora, ki je prav sedaj namenil mnogo tisočakov deželnege denarja za boj proti kužnim boleznim goveje živine in prašičev. Ali deželni odbor bolj centi kravje počutje od človeškega življenja?

Z občnega zbora ljubljanskega trgovskega gremija. V nedeljo je bil »Mestnem domu« pod predsedstvom g. Kostevca občni zbor ljubljanskega trgovskega gremija. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Svetlin, posnemamo, da je imel gremij 329 članov, in sicer 157 pro-

tokoliranih in 172 neprotokoliranih trgovcev; trgovskih sotrudnikov je bilo 717, voznikov in slug 169, vajencev in vajenk 148. — Gremij je prosil deželno vlado, da bi zpremenila § 1. ljubljanskega tržnega reda in prepovedala obrtnikom prodajanje izdelkov ob tržnih dneih v lesenih kolibah ali stojnicah. Prošnja je bila odklonjena, pač pa je magistrat določil, da smejo prodajati le tisti obrtniki, ki plačujejo obrtni davek v Ljubljani. — Prošnji, da se uvede popoln nedeljski počitek tudi za trafike, finančno ravnateljstvo ni ugodilo, pač pa je naročilo finančnim paznikom, naj strogo gledajo na to, da se v trafikah ob nedeljah ne prodaja drugo kot izdelki tobačne uprave. — Svojo socialno politično neuvidevnost je gremij pokazal s svojim protestom proti temu, da se k penzijskemu zavarovanju pritegnejo še drugi uslužbenci, za katere po razsodbi upravnega sodišča še ne velja zavarovalna dolžnost. (Postopanje gremija v tej zadevi kaže, da ima fraza o interesni harmoniji šefov in uslužbencev v trgovini prav tako lončene noge kakor drugod: gg. šefi, združeni v gremiju, odrekajo svojim uslužbencem elementarno pravico do skromne in minimalne starostne oskrbe. To naj si harmonijski pevci zapomnijo!) — Važno področje je uzrl gremij v boju zoper konsumna društva. Zatekel se je pod okrilje gosposke zbornice s prošnjo, da zavrne predlogo o davčnih in pristojbinskih olajšavah združenim in protestiral proti sodrugu posl. dr. Rennerja predlogu, da se dovoli konsumnim društvom davčna prostost. (S tem, da je poklical trgovski gremij groje in škofo na pomoč zoper organizacije konsumentov, je razodel jako slab politični okus; za konsumente pa je sovražno obnašanje te trgovske inštanace nov povod, da se tem tesneje oklene svoje organizacije!) — Na pritožbo gremija je železniško ministrstvo odločilo, da je posamezne oddane kose na železnici zaznamovati z namembnim krajem le, če se to lahko zgodi brez velikih težkoč. — Na gremijski šoli se je odpravil pripravljalni tečaj in se ustanovila vzporednica k prvemu razredu. — Občni zbor je sklenil v pokritje izdatkov, ki so proračunjeni na 6870 K, 40 odstotno doklado. — Za predsednika je bil izvoljen g. Samec, ki je obenem tudi načelnik šolskega odbora; v odbor je bil izvoljen g. Iv. Jelačin ml., v razsodišče pa gg. Golob, Krivec in Rohrmann. — Občni zbor je sklenil, da morajo v bodoče vajenci in vajenke pred vstopom v učne razmere predložiti zdravniško izpričevalo. — Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki priporoča vladi, da naj preokrene svojo katastrofalno politiko na Balkanu. — O pouku deklic na gremijski šoli je poročal g. Perdan in ga — iz finančnih, moralnih in etičnih razlogov — odsvetoval. (Financa in morala, kakšen par!) Občni zbor je dekliški pouk na predlog poročevalca odklonil, najbrž je zborovalce vodila ta morala, da bi uvedba takega pouka stala 4382 K, česar pa ljubljanski trgovci ne utirpe za nadaljno izobrazbo vajenk. Končno je združni instruktor g. Steska pojasnil, da sklep gremija, ki je članom prepovedal dajanje brezplačnih koledarjev, nima pravne veljave in da torej za člane ni obvezen.

Solsko vprašanje v Mostah. Šola Sv. Peter na Polju ostane štirirazrednica za okoliš občine Ježica in Smartno, v Mostah pa se zgradi nova šestrazrednica.

Službena pragmatika magistratnih uradnikov in deželni odbor. Deželni odbor je zavrnil pritožbo zoper službeno pragmatiko magistratnih uradnikov, ki so jo vložili nemški nacionalci zato, ker ne predpisuje znanja nemščine in dopušča tudi izpričevala hrvaških in bosensko-hercegovinskih šol.

Posojilo mesta Ljubljane pri Deželni banki. Deželni odbor je privolil da za kanalizacijo najame mestna občina ljubljanska pri kranjski deželni banki posojilo 1.000.000 K. V ta namen izda Deželna banka 4inpolodstotne komunalne zadolžnice. Tako pridobljene komunalne obligacije se zamenjajo z vrednostnimi papirji, kateri so last amortizacijskega zaklada

Tam se zbiramo vsak četrtek ob osmih zvečer, razpravljamo o izletih, prirejamo predavanja in si pripovedujemo dogodke, ki smo jih doživeli. Po domače kramljamo, hrvaške in italijanske besede se slišijo, slovenski in nemški glasovi . . . Hitro mine čas; sklenjeno je, tja in tja gremo v nedeljo in takoj drugi dan je izlet objavljen v »Zarji«.

Edina podružnica na Kranjskem, razun naše, je na Jesenicah . . .

Krasno je tako življenje in tako imamo paradiž, imamo lasten paradiž. »Šest dni dela,« je dejal bog Oče, »sedmi dan počivaj!« Sedaj pa ni ravno tako, ampak: šest dni pekla, sedmi dan paradiž. In srce je veselo, če more razodeti, kar čuti, če morejo usta povedati le malo tega, kar čuti srce. Vesele, zvonke, prijetne so moje besede in le vesele ljubim, veselje je potrebno človeku, da živi.

Hodim okolo, sreča me znanec, prijatelj in mu govorim kakor sedaj tebi in on posluša in premišlja. Ne pade vsako zrno na rodovitna tla, tudi na skalovita tla se zgubi katero. In tako je z besedami. Večina je rodovitnih, obrode sad in sad se množi in množi, sedaj počasi, delati pa moramo, da tudi med Slovenci pridobimo kolikor mogoče veliko prijateljev dostej edinemu delavskemu planinskemu društvu »Die Naturfreunde«.

Hej, juheee! Pozdravljen, Tonče, pa agitiraj! . . .

Strastne besede so plavale v zraku, oddaljevale so se in se porazgubile med hišami.

Umerjeni so bili koraki Tončeta, vsaka kretnja je razodevala veselje, vsaka beseda je bila polna radosti. Čelo je bilo vedro, oči so žarele v nekem čudnem sijaju, kakor dvoje črnih kristalov in lica so se bila napolnila, zalila z rdečico in ustnice so se smehljale; kakor da bi bil preroden, se je čutil, prenovljen in očiščen grehov in madežev . . .

mestnega loterijskega posojila in ki se do leta 1929. ne bodo potrebovali. Zamenjani vrednostni papirji se za toliko časa lombardirajo, dokler ne dosežejo nakupnega kurza in sicer zato, da se preskrbujejo potrebni predujmi v gotovini za posojilo en milijon kron. Kadar dosežejo zamenjani vrednostni papirji nakupni kurz, naj se prodajo, realizat se pa porabi v pokritje lombardiranih odnosno kontokorentnih predujmov.

Kmetijsko-kemijsko preizkuševališče se izpremeni v deželni zavod in se preseli iz dosedanjih prostorov v Salendrovi ulici v hišo »Zadržne zveze« na Dunajski cesti, oziroma v Pražakovi ulici. Deželna podrtija v Salendrovi ulici se podre popolnoma.

Potovalne štipendije po 300 K dobe slovenski igralci: Milan Skdbinšek, Anton Vetrovšek in Vera Danilo-Cerarjeva.

Na poštnem uradu v Smartnem pri Litiji so 1. t. m. uvedli brzojavno službo z omejenim dnevnim službenim časom.

Umrli so v Ljubljani: Edvard Linhart, bivši knjigovodski pomočnik, 64 let. — Neža Škrle, zasebnica, 83 let. — Josip Spitzer, sin dimnikarskega mojstra, 7 dni. — Antonija Erna Mohorič, hči strojarškega pomočnika, 1 leto.

Potesni sunek smo čutili v Ljubljani včeraj ob sedmih 17 minut zjutraj.

Agnoscirana utopljenka. Utopljenka, katero so 1. t. m. potegnili iz Ljubljane, je Marija Kavčič iz Seničice, občina Medvode, znana alkoholistinja.

Obesil se je dne 3. t. m. v Zvirčah pri Tržiču v kozoletu posestnika Franca Bodljaja dninar Ignacij Hrovat, ki je pristojen v občino Ovsice in rojen leta 1850.

Dva na Vrhniki ponesrečena umrla. Včeraj sta v deželni bolnišnici umrla na Vrhniki pri streljanju s topiči ponesrečena 17letni Al. Oblak in 18letni Fran Grom. Trupli prepeljejo na Vrhniko.

Velik požar. V Stranjah pri Postojni je izbruhnil ogenj v slamo kriti hiši posestnika Antona Osane, ki je uničil posestvo Osanovo in še 6 drugih sosednih posestev. Škoda znaša čez 30.000 kron, zavarovalna pa komaj 19.000 kron. Kako je nastal ogenj, še ni znan.

Kinematografi »Ideal«. Spored za torek 8., sredo 9. in četrtek 10. t. m.: 1. Albion Doks v Port Luisu. (Potovalni film.) 2. Kakor ti meni, tako jaz tebi! (Humoreska.) 3. Uboga sirota. (Drama.) 4. Četa Marcantonii. (Koloriran varietetni film.) 5. Žurnal Pathé. (Najnovejši, šport, literatura, moda.) 6. Kapitana Scotta ekspedicija na južni tečaj. (V treh delih. Senzacionalni posnetek južnega tečaja. Dolgost filma 1100 m. Predvajanje traja 50 minut.) 7. Lehmanove pridobitve. (Velekomično.) — V petek, 11. t. m.: Tretji oddelek: Ljudje med ljudmi. Quo vadis?

Velika železniška nesreča na Hrvaškem.

Mnogo oseb ubitih, okrog sto ranjenih.

Zagreb, 7. aprila. Včeraj zjutraj se je zgodila na progi Zagreb-Reka blizu Ogulina med postajama Tunj—Generalski stol velika železniška nesreča. Trčji je iz Budimpešte vozeči brzovlak št. 1004 v polnem diru v brzovozni tovrni vlak št. 1041. Obe lokomotivi sta se popolnoma razbili. Tudi mnogo vozov je razbitih. Mrtva sta oba strojevodja, oba kurjača, vlakovodja tovrnega vlaka, dva zaviraja tovrnega vlaka in več potnikov. Zakrivil je nesrečo poduradnik v Tunju, ki je dovolil tovrnemu vlaku predčasno odpeljati iz postaje, dasiravno bi moral čakati brzovlaka.

Po poročilih obratnega vodstva je mrtvih razen službenega osebja še več potnikov. Do sedaj so izveleli izpod voz dva potnika, ki sta bila v spalnem vozu, dva druga potnika ležita še pod razdejanimi vozovi, vendar ni gotovo, če sta mrtva. Uradnik, ki je zakrivil nesrečo, je bil takoj suspendiran in aretiran. Zjutraj se je odpravil iz Zagreba poseben vlak s preiskovalno komisijo in s sanitetnim oddelkom. Vsled viharjev so bile brzovojne in telefonske zveze prekinjene. Poznejša poročila opisujejo nesrečo še mnogo huje. Brzovlak je imel 120 potnikov. Ker je na kraju nesreče hud ovink, sta trčila oba vlaka v polnem diru. Lokomotiva brzovlaka je padla 20 m čez železniški nasip ter potegnila s seboj več voz. 14 voz tovrnega vlaka je razbitih. Nesreča se je zgodila ob 3. zjutraj. V spalnem vozu je bilo 20 oseb. Voz je razbit. Poročila iz Zagreba zatrjujejo, da je 20 mrtvih. Rešilna akcija je težavna, ker v bližini ni nobenega večjega kraja. — Razburjenje med prebivalstvom zlasti v Budimpešti je zelo veliko, ker železniško ravnateljstvo o nesreči še ni izdalo natančnejšega poročila.

Goriško.

Nabrežina. Podružnica kamnarskih delavcev v Nabrežini sklicuje svoj redni občni zbor na dan 11. t. m. ob 2. popoldne v svoje društvene prostore v Nabrežini z dnevnim redom: 1. Poročila: a) blaginjska; b) tajnika, c) revizorjev. 2. Volitev podružniškega odbora in revizorjev. 3. Poročilo sođr. Müllerja z Dunaja. 4. Razni predlogi in nasveti. Občni zbor se prične točno ob določen uri. Članom priporočamo točno udeležbo. — Odbor.

Trst.

Samo še do 28 t. m. traja reklamacijska doba za občinske volitve. Zato priporočamo prav topla vose s drugom in somišljenikom, da do tedaj pregledajo, ako so vpisani v volilni imenik in ako so pravilno vpisani. Pri prejšnjih volitvah se je zgodilo, da so prišli somišljeniki po končani reklamacijski dobi pritoževati se, da niso vpisani v volilni imenik in so začudeno gledali, ko so izvedeli, da ni več časa za reklamacijo. Pač je res in dobro, da ni bilo mnogo takih malomarnežev. Toda letos stoji

mo pred dejstvom, da bi zamogel biti vsak izgovor glas naravnost usodepoln in zamogel onemogočiti uspeh, ki si ga obetamo. Dolžnost je vsakega sodruga, da se prepriča, ako je pravilno vpisan. Enako ima vsak sodrug ali somišljenik dolžnost, da se prepriča, ako so vpisani drugi njemu poznani naši somišljeniki in taki, o katerih je znano, da bodo oddali svoj glas našemu socialističnemu kandidatu. Ponovno priporočamo torej topla vose sodrugom in somišljenikom, naj skrbje, da bodo imeli volilno pravico vsi, ki ustrezajo zakoniti predpisom. Nihče naj se ne izogiba in zamudi dela, ki more donesti stranki uspeh in delavstvu koristi.

Dva nacionalistična shoda. Pretečeno nedeljo sta se vršila v Trstu dva nacionalistična shoda. Eden se je vršil v gledališču »Politeama Rossetti«, drugi »Narodnem domu«. Na prvem so govorili italijanski, na drugem slovenski nacionalci. Na prvem se je trdilo, da mora ostati Trst italijanski, na drugem se je pa trdilo, da mora postati slovenski. Na prvem je predsednik italijanskega političnega društva »Patria« dr. Ara napovedal boj Slovincem, na drugem je predsednik političnega društva »Edinost« dr. Wilfan napovedal boj Italijanom. Dr. Ara je trdil, da vlada podpira Slovence, dr. Wilfan je pa pravil, da je vlada naklonjena bolj Italijanom. Oba sta pa vzela na piko socialne demokrate in je proglasil dr. Ara italijanske sodruge za čisto navadne narodne izdajalce, kakor da ne bi bil vedel, da proglašajo slovenski nacionalci slovenske socialne demokrate že nekaj desetletij sem za narodne izdajce. Iz govorane — drugače ne preveč globokozamišljenih — obeh prevzvišenih predsednikov, je bilo jasno, da hočeta obe stranki voditi volilni boj na podlagi »Trieste italiana« in »Trst mora postati slovenski«. Na podlagi čisto navadne in malenkostne nacionalistične komedije, ki je ne prebavljiva že zaradi tega, ker nista ne prvi ne drugi gospod predsednik sposobna v imenu te ideje govoriti vsaj tako resno, da ne bi skoz njihove govorce lukali egoistični meščanski interesi. Nacionalizem je pač še vedno dobra plahta, da se z njo prikrije stremljenje meščanstva, in še vedno dober opijum, da se z njim omamijo reveži in uspava njihovo nezadovoljstvo nad vsakdanjo bedo in trpljenje. Le to je, da je število delavcev, ki se ne dajo več mamiti s takimi strupi, vedno večje in so gospodje v nevarnosti, da napravijo to pot s svojim nacionalizmom »stop«. Ako bi se bila dr. Wilfan in dr. Ara medseboj dogovorila glede govoranc na svojih nedeljskih shodih, se ne bi bila mogla lepše ujemati. Trst italijanski pač in pač Trst slovenski, ampak boj proti socializmu je bil napovedan od obeh strani, vsled česar se bo moral bojevati zaveden proletariat proti obeh frontama. Kaj bi pa bilo, ako bi se delavstvo ojunalo in vrglo v koš oba Trsta in si naložilo delo, da se napravi iz sedanega socialističen Trst, ki bi nudil enake pravice vsem in odvzel meščanstvu obeh narodov možnost do nadaljnjega izkoriščevanja delavstva. Iz govoranc obeh govornikov ni pa razvidno, kaj da sta te dve stranki naredili koristnega za delavstvo v štirih letih svojega bivanja v mestnem svetu. Dr. Ara naj bi bil vsaj povedal, kako je hotela italijanska nacionalistična stranka oslepiti tržaško ljudstvo n. pr. pri vodovodnem, pri tramvajskem, pri plinarškim in pri drugih vprašanjih. Dr. Wilfan bi pa tudi bil lahko povedal, kolikokrat je očital Mraku, da ni pravi Italijan. Ni veliko, pa naj bo za danes dosti.

Vestnik organizacij.

Knjižnica šlenske podružnice »Vzajemnosti« se v sredi aprila otvori. Knjige so že pri knjigovozu, potrebne tiskovine so tudi gotove. Zelja šlenskih sodrugov se torej v kratkem izpolni, imeli bomo knjižnico izbranih leposlovnih knjig. Ob tej priliki opozarjamo člane, da agitirajo med svojimi znanci in prijatelji za pristop k podružnici, čim več članov bo imela, tem več koristi bo lahko nudila svojim članom.

Moščanska podružnica »Vzajemnosti« ima sejo v sredo 9. aprila ob 8. zvečer v gostilni pri Dimu.

Solsko-poljanska podružnica »Vzajemnosti« ima dne 13. aprila 1913 v gostilni pri Bončarju, Poljanska cesta 23, svoj sestanek točno ob 10. popoldne. Sodrugi poljanskega okraja, udeležite se sestanka polnoštevilo. Odbor.

Socialno politični pregled.

Stavka transportnih delavcev v Gružu. 29. m. m. je izbruhnila v Gružu v Dalmaciji stavka transportnih delavcev. Stavko je izzvala tvrdka Eisler in Ortlieb, ki noče priznati organizacije. Štrajka vsega vkup do 500 delavcev, disciplina in solidarnost med stavkojočim delavstvom sta vzorni. Politična oblast pa besni kakor na Ruskem. Voditelji stavke so bili tebi nič meni nič aretirani, vsi vplivni sodrugi so dobili odlok, da so izgnani iz vseh dežel, zastopanih v dunajskem državnem zboru. Dubrovniški socialistom je prepovedan dohod v Gruž, žandarmerija trga delavcem s prsi socialistične znake in je zapečatila prostore »Delavskega doma«. Vsled teh nasilnosti se je delavstva lotila silna razburjenost. Od strokovne centrale z Dunaja je prišel odposlanec, da si oddlžbu ogleda nezaslišano početje dalmatinske politične oblasti.

Osemurni delovnik v tiskarski obrti. Norveški tiskarji so izvojevali velik uspeh. Pri razpravah za državno tarifno pogodbo so zahtevali osemurni delovnik. Podjetniki so odklonili to zahtevo in pogaianja so se razbila. Delavci so hoteli pričeti s 1. aprilom stavko. Sedaj pa je posegla vmes vlada in naznanila, da bo predložila zbornici načrt zakona, s katerim bo osemurni delovnik v tiskarski obrti predpisan in da je sprejem zakonskega načrta že zagotovljen. Ker je s tem odpadlo najvažnejše sporno vprašanje, so stavko opustili in pogajanja o ostalih točkah tarifne pogodbe se nadaljujejo. Ker imajo tiskarji na Danskem že osemurni delovnik, je bil boj norveških tiskarjev precej olajšan, ker se niso mogli podjetniki izgovarjati na konkurenco danske tiskarske obrti.

ve kako sijajno. In tako so nemški sodrugi ustanovili društvo »Die Naturfreunde«. Malo je bilo število prijateljev prirode v začetku, a iz malega raste veliko, in tako so se tudi tukaj množili člani, prvo leto eden tisoč, potem dva, trije . . . in sedaj jih je trideset tisoč. V Evropi in Ameriki, v Afriki in Aziji so raztreseni člani in vse družji ista misel, isti cilj, močna in trdna vez. Krasoto narave uživaj sleherni brez obzira na rojstvo, če si tudi delavec! Narava ni zaradi nekaj bogatih lenuhov, ne za malo številce kapitalistov, narava je za vse sinove, ergo tudi za delavce-trpine! Tri krone in štirideset vinarjev plačaš na leto in vsak mesec dobiš zvezek »Der Naturfreund«, lepo okrašen in s poučnim čtivom. Čitaš ga, zatopiš se v branje in v duhu preživiš, kar je na papirju tiskanega. Po Japonski se izprehajaš in pa v Švici, v mrazem severnem vetru prezebaš in južno solnc ti že kožo!

»Da, da, pa to so Nemci!« Der Naturfreund« je nemško pisan in ne slovenski. Znam nemško, ampak —!« je modroval Tonče.

»Ne govori nepremišljeno,« je odgovoril Pinkin, »trikrat pogled vinar, preden ga daš iz rok, šestkrat premisli besedo, preden jo izrečeš. Le pomisli, koliko slovenskih delavcev ni zavrednih, koliko jih ne ve, kje je njih prostor! Klerikalna in liberalna privlaka so, brezpomembna v mirnem času, le če so volitve vredni sladkih in zapeljivih glasov. In nemogoče je, izdajati slovenski mesečnik, odgovarjajoč »Naturfreundu«, ker — bi stalo preveč. Imamo pa enkrat dovolj članov, se pa tudi to lahko zgodi. Meniš, da nisi Slovenec, če si član nemškega društva, če bereš nemški list? Socialna demokracija je mednarodna in ne breznarodna, kar ni vseeno!

Že velikokrat si šel po Resljevi cesti, šel si, gledal si, pa mižal. Več tudi, kje je gostilna »International« in ne več. Ako bi dobro pogledal, bi videl, kako se sveti zunaj na zidu napis:

Podružnica Der Touristenverein »Die Naturfreunde«, Ljubljana.

Balkanski in mednarodni položaj.

Blokada še ni izvršena. Anglija ne soglaša z Avstrijo v blokadnem vprašanju. Izpred Skadra ni vesti. Srbija odgovarja velesilam, da so po njeni ustavi vsi državljani enakopravni.

POMORSKA DEMONSTRACIJA.

Nikola ogleduje tuje barke.

Sutomore, 7. V soboto je kralj Nikola prišel v grad Topolico, ki je last prestolonaslednika Danila. Grad leži povsem v bližini avstrijske meje. Odtod si je kralj ogledal mednarodno demonstracijsko brodovje. A tudi, ko je videl te ladje, ni dal od sebe nobenega znamenja, da se misli vdati zahtevi velesil.

Odgovor Črne gore.

Milan, 7. »Corriere della Sera« poroča iz Bara z večeršnjim dnevom: Položaj je neizpremenjen. Mednarodno brodovje je še vedno mirno pred Pristanom. Vse pričakuje z nervozno napetostjo dogodke, ki se pripravljajo. Odgovor Črne gore, ki ga je jutraj sprejel brezžična brojav admiralne ladje za vso Evropo, se mora naznaniti vsem kabinetom. Smatrati je, da je ta odgovor definitivni.

Črna gora se pritožuje.

London, 7. Reuterjeva agentura poroča s Cetinja: Avstrijska brigada iz Kotora je dne 3. aprila prišla do črnogorske meje pri Budvi in je vse dopoldne delala vojaške vaje. Črnogorska vlada je naznanila avstro-ogrskemu poslaniku ne le to dejstvo, ampak tudi mučni vtisk, ki ga je to napravilo na Cetinju.

Blokado hočejo razširiti.

Dunaj, 7. Avstrijski kabinet je storil iniciativne korake, da se razširi blokada tudi na luki Medova in Drač. Velesile se posvetujejo o tem predlogu. Države trojce so se izrekle za avstrijski predlog. Države vzajemne trojice še niso odgovorile, pričakuje se pa, da pritrjujejo, ker bi sicer lahko preko teh luk prihajalo vojaštvo in strelivo pred Skader.

Obupna vztrajnost Črne gore.

Milan, 7. »Corriere della Sera« javlja od svojega črnogorskega poročevalca: Vprašal sem telefonično na Cetinju, kakšen učinek se pričakuje od blokade. Uraden glas mi je odgovoril: Nikakršen ne, zakaj z morja ne pričakujemo ničesar več. Vsi transporti vojaštva in streliva so že opravljeni. Sicer smo pa pripravljani na vse, tudi na to, da umremo do zadnjega moža, če bodo streljali kanoni Evrope. Če bo potrebno, si prisvojimo Črna gora zadnji kile stare Poljske: »Finis Cernae Gorae.«

Izkrcani topovi.

Milan, 7. »Corr. della Sera« poroča iz Bara, da so se tam prav v bližini mednarodnih ladij izkrcali zadnji topovi z grške ladje »Elleni« ter z virpazarsko železnico odpeljali neznano kam.

Gibanje ladij.

Bar, 7. Danes dopoldne sta avstrijska bojna ladja »Aspern« in angleška križarka, ki je včeraj prispela, odpuli proti Ulčinju. Sicer ni nič novega.

London, 7. »Daily Mail« poroča z Malte: Še dve angleški oklopni se pripravljata, da odplujeta v črnogorske vode, medtem ko sta dve angleški torpedovki dobili ukaz, da odjadrata pred Krf.

Kiel, 7. Mali nemški križarki »Straßburg« in »Dresden« sta dobili nalog, da odplujeta v Sredozemsko morje. Včeraj ob pol 11. dopoldne sta krenili skozi kanal cesarja Viljema.

Soglasje Rusije.

London, 7. »Times« poročajo iz Peterburga, da se omejuje soglasje Rusije z mednarodno akcijo na blokado črnogorskega obrežja. Če se zahtevajo kakšni drugi ukrepi, je treba novega pogajanja in novega sklepa.

Angleži in Avstrija.

London, 8. »Daily News« pišejo: Odgovor, ki ga daje Črna gora velesilam, je takorekoč izzivajoč, vsekakor pa razburljiv. Velesile vedo, da ne morejo z morske strani izvršiti učinkovitega in neposrednega pritiska. Ali iz enakih razlogov je absolutno nespametno od avstrijskih čet, da si izberejo trenutek pomorske demonstracije za manevre pri Kotoru, na vznožju ceste, ki drži na Cetinje.

Anglija in Črna gora.

London, 8. »Dayli Telegraph« pravi, da je imel angleški admiral kot najstarejši poveljnik dolžnost, poslati svojo noto črnogorskemu ministrskemu predsedniku. Odgovor, čeprav je sestavljen iz diplomatskih izrazov, le s težavo zakriva nevoljo otroka, ki ve kaj hoče, nad mladeniča, ki ne veda, kaj hočejo. Velesile hočejo napraviti parado svojih ladij; ali pa ostane še edinstvo, če bodo te ladje poklicane, da store kaj gotovega? Lahko smo prepričani, da bo znala Anglija dvigniti svoj glas zoper vsak ukrep, ki bi mogel povzročiti vojno med Anglijo in Črno goro.

Črnogorci potujejo.

Kotor, 7. Včeraj se je odpeljal bivši zastopnik Črne gore na londonski mirovni konferenci Miškovski z finančnim ministrom na Lloydovem parniku v Trst. Oba črnogorska državnik potujeta baje v Pariz in London.

Francoski glasovi.

Pariz, 8. Francosko časopisje govori zelo pesimistično o mednarodnem položaju. »Petit Parisien« piše: »Položaj je vznemirljiv; to se ne dá več tajiti. Vznemirljiv je zlasti zaradi korakov Avstrije zoper Črno goro in zaradi gibanja panslaviistične stranke v Peterburgu.« »Echo de Paris« obžaluje, da so se velesile dale spraviti v zagato, iz katere ne poznajo izhoda.

Blokada še ni izvedena.

Sutomore, 8. Blokada se še ni pričela. Doslej traja samo demonstracija. Poveljnik Burney čaka na ukaze svoje vlade. Doslej še ni določeno, če se prične blokada in kdaj, ter če bo mirovna ali vojna blokada.

Anglija ne soglaša z Avstrijo.

London, 8. »Pall Mall Gazette« javlja, da je Anglija odklonila zahtevo Avstrije, ki hoče da se razširi blokada do 41. šir. stopnje, to je do reke Skumbi. Medtem ko hoče Avstrija da se zahteva od Črne Gore v 24. urah odgovor, se izreka Anglija za najmanjše tridnevno rok.

SKADER.

Kanoni molče.

Bar, 7. Onstran barskih hribov pred Skadrom še molče topovi. Neki častnik, ki je prišel iz Murčijana, pravi, da so okoli sovražnikov povsem blizu, tako da se turški in črnogorski vojniki, pričakuječi obnovitev naskoka, vzajemno zmerjajo. Splošni naskok, ki je bil ustavljen, se je imel včeraj zopet začeti, toda verjetno je, da se odgodi še za nekaj časa, da ne bo izgledalo kakor da je to provokatoričen odgovor na poziv angleškega admirala.

Sasonov o Skadru.

Peterburg, 7. Na konferenci s poslanci dume je Sasonov dejal, da posest Skadra z njega mohamedansko - albanskim prebivalstvom ni življenskega pomena za Črno Goro, ali za Avstrijo je važno, da ostane Skader Albaniji.

ODGOVOR SRBIJE.

Belgrad, 7. Srbska vlada je izročila velesilam odgovor na zadnjo noto, o izpraznitvi Albanije in o posebnem varstvu Albancev v Srbiji. Odgovor pravi, da Srbija ne more umakniti svojih čet iz Albanije, dokler ni sklenjen mir. Zahtevi, da se določi za Albance kakšno posebno varstvo, ne more srbska vlada ugoditi z ozirom na državno ustavo in državne zakone, p katerih imajo vsi državljani enake dolžnosti in enake pravice. (Gospod Berchtold bi imel lepo priliko, da bi na londonski konferenci predlagal, naj se zahteva še od neke druge evropske države zakonita in dejanska zaščita manjšin.)

BOLGARSKO-TURŠKE OPERACIJE USTAVLJENE.

Sofija, 8. Da se olajša sklep miru, so se v tihih sporazumu s Turčijo ustavile bojne operacije. Stari letniki so že odpušteni. Splošna demobilizacija se izvrši, ko bo podpisani mir, in vzame največ mesec časa. Le majhen del bolgarskega vojaštva ostane kot okupacijska armada pod orožjem.

ZADNJA BITKA PRI ČATALDŽI, 1200 mrtvih.

Sofija, 8. O vojnih operacijah na desnem bolgarskem krilu pri Čataldži, ki so se izvršile dne 31. marca, je objavljeno sledeče poročilo: Ob 6. jutraj je pričelo najprej turško brodovje, potem pa turška poljska artiljerija streljati na pozicije prve brigade naše šeste divizije. Okrog desetih je osem do devet turških bataljonov pod zaščito topov šestih bojnih ladij prodiralo z glavno silo na desno proti pozicijam tretjega polka, z ostalimi silami pa na levo proti pozicijam 15. polka. Kakšnih 1300 korakov pred bolgarskimi pozicijami so se Turki ustavili. En bataljon se je približal na šest do sedemsto korakov od levega krila desne pozicije, toda strelba pehote in artiljerije ga je prisilila, da se je umaknil. Popoldne je dvoje bataljonov, pred katerima je jahalo dvoje ali troje eskadronov, vnovič prodiralo v smeri Kum Burgas-Jalos; bili so zopet odbiti. Okrog 5. so se umaknili za približno 1200 korakov. Okrog petih se je pri Kšataru izkrcal sovražen oddelek. Tukaj je haybiška brzostrelna baterija razgnala turške čete in jih prisilila na neurejen beg. Drugo jutro so Turki zopet napredovali in so se približali na 200 do 300 korakov našim pozicijam, kjer jih je ustavil ogenj naših čet. Po kratkem odmoru sta dva turška bataljona s tremi brzostrelnimi puškami naskočila levo krilo omenjenega polka in sta prišla do okopov; prvi bataljon jih je sprejel s točo krogel in nagnal v nereden beg. Tudi trije ali štiri bataljoni, ki so prodirali proti drugim pozicijam omenjenega polka, so se morali umakniti pod našim ognjem. Oddelki, ki so bili dne 3. in 4. aprila poslani na rekognosciranje pred fronto tretjega polka, so našli v neposredni bližini bolgarskih okopov 300 turških trupel, med temi eno častniško, 500 korakov od okopov so našli zopet 500 mrtvih, med temi 4 častnike, in še 700 korakov dalje drugih 300 mrtvih. Na večjo daljavo so se opazila še trupla, katerih ni bilo mogoče zbrati.

Epidemije v Odrinu.

Sofija, 8. Okrog sto članov Sobranja, ki so odpotovali v Odrin, ni dobilo dovoljenja, da vstopijo v mesto, ker razsajajo tam epidemične bolezni. Obiskati so mogli le fore.

HAMIDJE.

London, 7. Reuterjeva agentura javlja iz Port Sajda: »Hamidje« je odplula v Suec.

MIROVNO VPRAŠANJE.

Vojna odškodnina.

Pariz, 8. Proti koncu tedna se snide tukaj komisija, ki ima določiti razdelitev turškega državnega dolga med Turčijo in balkanske dr-

žave ter bodočo upravo državnega dolga. V tej komisiji bodo razun zastopnikov finančno prizadetih držav tudi balkanske države in prizadete finančne organizacije, to je Dette publique, ter francoske, nemške, angleške, avstrijske in turške banke, pri katerih ima Turčija kaj posojila. Naloga te komisije je otežena vsled zahteve po vojni odškodnini, na kateri Bolgarska še deloma vztraja. V tukajšnjih krogih pripisujejo temu vprašanju še večjo važnost kakor skaderskemu. Ako se posreči rešiti to vprašanje, da se sklene mir med Turčijo in balkanskimi zavezniki, se bo tudi črnogorsko vprašanje lahko rešilo. Odkar se je pojavilo vprašanje vojne odškodnine, se opazujejo težave med velesilami. Francija je bila izprva z ozirom na upnike Turčije nasprotna vojni odškodnini. Zdaj podpira Rusija bolgarsko zahtevo, medtem ko so Anglija, Nemčija in Avstrija na strani Turčije. Francija, ki ima največji del turškega državnega dolga, je prizadevala bolj od vseh drugih držav. Kakor poroča »Figaro«, bi bila Francija pripravljena posredovati. Sama ne bi načeloma nasprotovala vojni odškodnini, ali proučila bi s prizadetimi državami način plačila, ki bi zadovoljil balkanske zaveznike, ne da bi uničil turške finance.

Kaj bi Turki plačali?

London, 8. »Times« poročajo, da je turški ministrski svet načeloma sklenil, da bi v skrajnem slučaju Turčija plačala stroške, ki so jih balkanski zavezniki imeli s turškimi vojnimi ujetniki.

BOLGARSKA IN RUMUNIJA.

Sasonov o sporu.

Peterburg, 7. Minister za zunanje zadeve Sasonov je na sestanku s poslanci dejal, da je zanesljivo pričakovati mirno rešitev bolgarsko rumunskega spora.

Kaj bo s Silistrijem?

Bukarešt, 8. Rumunsko časopisje trdi, da dobi Rumunija Silistrijo. Ta stvar pa še ni povsem gotova. Konferenca poslanikov v Peterburgu še ni izrekla zadnje besede in tudi še ni določila obmorske meje.

PREPOVEDANO NAVDUŠENJE.

Sadovi ces. kr. patriotizma.

Dunaj, 8. »Bos. Kor.« poroča iz Spljeta: Te dni je bil nadvojvoda Karol Štefan s svojo jaho v Spljetu. Sprejel je župana Katalinčca. Na avdijenci je župan izrekel obžalovanje, da ne more Spljet to pot sprejeti nadvojvode z zastavi kakor po navadi, ker je okrajni glavar za tri mesece prepovedal razobežanje zastav. (Zdaj gre marljivi glavar lahko po kakšen orden.)

KONTINGENT REKRUTOV SE NE ZVIŠA.

Dunaj, 8. Po vesteh iz Budimpešte je baje bivši vojni minister Auffenberg izjavil, da se število rekrutov ne zviša.

ZOPER KONKURENCO VOJAŠKE GODBE.

Dunaj, 8. Deputacija avstrijske zveze godbenikov je včeraj prosila vojnega ministra Kroatina, naj prepreči konkurenco, ki jo delajo vojaške godbe civilnim zlasti po zdraviliščih. Za primer je deputacija navedla Laški trg. Vojni minister je obljubil, da se pouči o stvari.

BILINSKI V BOSNI.

Dunaj, 8. V drugi polovici maja pojde Bilinski v Bosno. Potovanje nima političnega namena (?) Minister hoče ogledati bosanske železnice, ter pojde v Tuzlo, Zenico, Banjaluko in Jajce. Politične konference bo imel le tedaj, če bodo želeli vodje saborskih strank. (Aha!)

OBISOJENI POSLANCI.

Budimpešta, 7. V procesu proti 7 poslanecem, ki so v parlamentu bombardirali Khuenas s tintniki, knjigami itd. je sodišče obsodilo: Zachariasa na mesec zapore in 500 kron, Becka in Hofmanna na 15 dni zapore in 300 kron globe. Štiri obtožene poslance je sodišče oprostil.

NEMŠKI DRŽAVNI KANCELAR O MEDNARODNEM POLOŽAJU.

Brambna razprava v nemškem državnem zboru.

Berlin, 7. Danes se je v državnem zboru začela razprava o brambnih predlogih. Zbornica in galerije so bile do zadnjega kotička zasedene in v ložah za diplomate so prisostvovali seji zastopniki vnanjih držav. Takoj po končanih formalnostih je ob napeti pozornosti zbornice povzel besedo

državni kancelar Bethmann-Hollweg.

da »utemelji« potrebo novih brambnih predlog in pojasni stališče nemške vlade v sedanjem mednarodnem položaju. Izjavil je: Ojačanje naše brambne sile je »potrebno«, da zagotovimo bodočnost Nemčije in jo usposobimo za bodoče boje. Nihče ne ve, ali izbruhne vojna in kdaj. Ampak po človeškem preudarku ne bo evropske vojne, ki bi vanjo ne bila zapletena Nemčija. Tedaj se vname boj za življenje in smrt in za ta slučaj moramo biti pripravljeni.

Vojna na Balkanu.

Od vsega začetka balkanske vojne so se evropske velevlasti trudile, da omeje požar, nobena ni stremila po teritorialnih pridobitvah. Ne rečem, da je bila v tem času kdaj pred durmi, vzlic temu sta Rusija in Avstro-Ogrska smatrali izredne vojaške priprave za potrebne in najbližje interesirani kabineti so morali posvečati vso pozornost, da so izmenili misli in interesnim nasprotjem odvzeli tisto ostrino, ki bi lahko užgala vojno. Glavna zasluga za pomirjevalno delo gre angleškemu ministru vnanjih zadev in Nemčija se tej zahvali tem lagle pridružuje, ker je delovala skupno z angleško politiko in za istim ciljem.

Londonski sklepi.

V sedanjem trenutku gre predvsem za to, da uveljavimo sklepe velesil za vsako ceno in Nemčija bo sodelovala pri tem kar najodločneje. Upanje, da padec Odrina upostavi mir na Balkanu, se ni izvršilo: dočim je Turčija sprejela predloge evropskih velevlasti, je prišel odgovor balkanskih držav šele predvčerajšnjem, vsled česar mi ni mogoče podati podrobnih pjasnil.

Spopad med Slovani in Germani.

Za politično bodočnost Evrope je jako važno, da so stopile na mesto Turčije s pasivnim drž. življenjem države izredne živavosti. Nas vseh interes je, da se ta živavost prav tako izkaže v mirnem delu, kakor se je obnesla v vojni in da postanejo zmagalci faktor evropskega napredka. Ampak eno je gotovo: Ako izbruhne evropski požar, ako trčita slovanstvo in germanstvo drugo ob drugo — kar ni neizogibno, pa tudi izključeno ne — potem pomeenjajo sedanje izpremembe na Balkanu izgubo za Germane.

Nemčija in Rusija.

Z rusko vlado živimo v prijateljskih odnosih in direktnih interesnih nasprotstev med nami ni. Ampak vsled bolgarskih zmag nad Turčijo se je okrepila panslaviistična struja na Ruskem, ki je vznemirjala že Bismarcka in ki je letošnjo zimo povzročila v glavnem

napetost med Rusijo in Avstrijo.

Kot zvesti zavezniki Avstro-Ogrske, se trudimo, ublažiti to napetost, kar se le dá. Ni mi treba naglašati, da gre naša zvestoba tudi preko diplomatske pomoči.

Razmerje do francoske vlade

je dobro in še danes veljajo Bismarckove besede, da Francozi lahko ohranijo mir z nami, dokler hočejo. Razpoloženje med državniki za mir je naraslo, a narasla je moč javnega mnenja in po njem moč tistih, ki so najglasnejši. Nato se državni kancelar peča s šovinističnimi aspiracijami na Francoskem, ki so miru prav tako nevarne kakor panslavizem na Ruskem.

Splošne fraze.

Nato je državni kancelar s splošnimi frazami »utemeljil« potrebo novih brambnih predlog in zaključil s prošnjo, naj nemški narod pokaže sveto, da je pripravljen do zadnjega moža, ako bi mu kdo ogrožal domačijo.

Za državnim kancelarjem je povzel besedo vojni minister von

Stališče socialnih demokratov

je pojasnil sodr. Haase, ki je dejal, da je sedanja brambna predloga največja predrznost, kar jih je kdaj pregrešila vlada napram svojemu ljudstvu v mirnih časih.

Za njim so govorili Spahn od centra, Liebert od konservativne stranke in Behrens od gospodarske zveze, ki so vsi izražali zadovoljstvo nad vnanjo politiko nemške vlade in se izrekli za brambno predlogo. (O izjavi nemškega državnega kancelarja nam je obljubljeno obširnejše poročilo, ki ga objavimo v jutrišnji številki.)

NEMŠKO-FRANCOSKI SESTANEK.

Berlin, 8. V Švici se snide te dni več nemških in francoskih poslancev na sestanku, na katerem hočejo razpravljati o brambnih predlogih v obeh deželah. Inicijativo za ta sestanek je dal nemški socialno demokratični poslanec dr. Frank; ki upozorja, da je sedanj trenutek z ozirom na balkansko vojno najbolj neugoden za mirno razpravo brambnih zakonov. Konferenca bo v Bernu in se snide kratko, preden se zopet otvori francoska zbornica.

FRANCOSKI MOLOH.

Pariz, 8. Mornariški minister bo zahteval 500 milijonov naknadnega kredita za mornarico. Predložil bo tudi zakon o rekrutiranju za mornarico, ki se ima pomnožiti.

RUSIJA MOBILIZIRA.

Pariz, 8. »Matin« poroča iz Beograda: Vztrajno se vzdržujejo glasovi, da Rusija mobilizira. Pri ministrstvu za zunanje zadeve pravijo, da je ta vest najbrže točna, da pa ni uradno potrjena. (»Matin« sploh ni najzanesljivejši vir, sicer je pa vest sploh povsem neverjetna.)

RUSKI MANEVRI.

Pariz, 8. »Gaulois« poroča, da je car povabil francosko vlado, naj pošlje na letošnje ruske manevre, ki bodo posebne važnosti, večje vojaško zastopstvo. Vlada odpošle šefa generalnega štaba Jefferja z velikim štabom, v katerem bo tudi general Curières de Castelneau.

ZA SVOBODO VESTI.

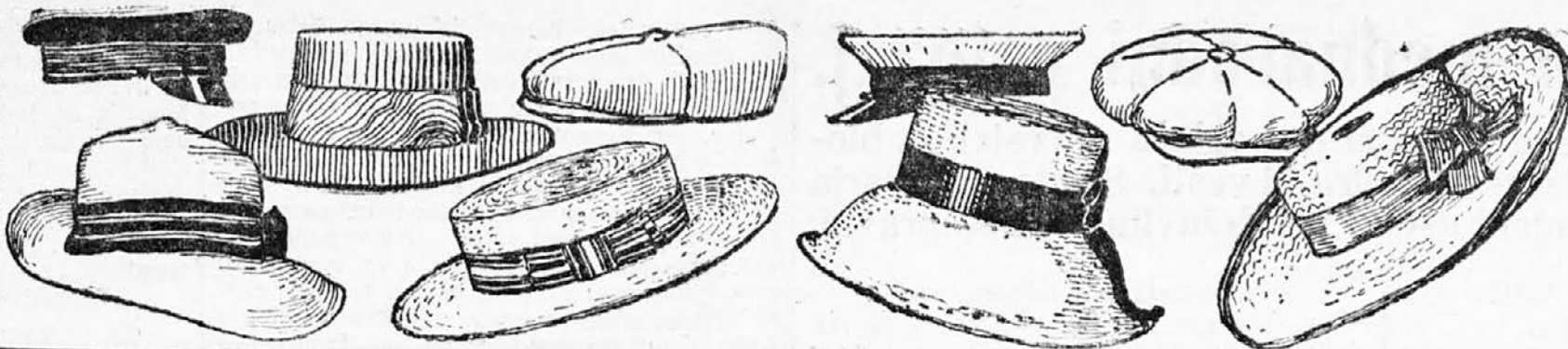
Madrid, 7. Včeraj je bil tukaj izredno velik shod za svobodo vesti in za versko nevtralnost v šolah. Govorili so republikanska voditelja Mendez in Castorido ter socialistični vodja Paolo Iglesias. Na shodu so prečitali pritrđilno izjavo s 50.000 podpisi.

Novice.

* Pošta in ljudska izobrazba. Kakor poroča »Revue« se bavi belgijska uprava z velikim načrtom, ki ima namen, uporabljati organizacijo poštne službe v prosepah ljudske izobrazbe. Gre za neko vrsto brezplačne ljudske knjižnice. Vsi in tudi najmanjši poštni uradi po deželi naj dobe knjižnice. Knjige se bodo posojevale občinstvu brezplačno. Knjige se bodo od časa do časa izmenjavale med posameznimi poštними uradi. Citatelji te državne ljudske knjižnice morajo položiti, ko si izposodijo prvo knjigo, kavcijo treh frankov, da je pošta za eventualno škodo krita.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«, Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljublani.

Delavske konsumne zadruge za Trst, Istro in Furlanijo v Trstu (registrovana zadruga z omejenim jamstvom)

Vsled velikega dohoda blaga v

skladišče za oblačila

ulica Raffineria šte. 3

so štirje oddelki:

konfekcija - manufaktura == pokrivala - obuvala ==

popolnoma oskrbljeni z zadnjimi novostmi za nastopajočo

pomladansko in letno sezono.

Cene:

Konfekcijski oddelk:

	meter od	do
Gotove obleke za moške iz najmodnejšega blaga	K 22 80	naprej
Gotove obleke za dečke	16 50	"
Gotove obleke za dečke s kratkimi hlačami	12	"
Kostumi za otroke	6	K 15
Površniki in raglani za moške	28	50
Moške obeke iz platna	14 50	naprej
Obleke za dečke	9	"
Kostumi za otroke	4 40	"

Sacco Alpagas črni, modri in sivi v veliki izbi.

Obleke po meri:

izgotovljene v lastni krojačnici po najnovejših vzorcih in v najnižjem rezu ter natančno izdelane.

Moške obleke šviota	K 48	naprej
Moške obleke iz počesane volne	52 50	"
Moške obleke iz počesane volne, modre	48	"
Moške obleke iz črnega prikrta itd.	55 50	"
Površniki in raglani za moške	55	"

Oddelk manufaktur:

Volleno blago za ženske obleke:	meter od	do
Šviot modri in barvani	K 2	K 4 50
Drap de Dame	2 10	3 50
Gross de Coth	4 50	7
Alpaca (lister)	2 20	4
Popelne, v barvah in črni	2 20	3 40
Voile iz volne	1 28	1 60
Mousseline, gladki in risani	2	3 50

Svilnato blago:

	meter od	do
Ponges v barvah	K 1 10	K 1 50
Duchesse za bluze	2 20	3
Svile in mousseline v izpreminjavalnih barvah	1 60	3 30
Svile za podloge v barvah	1 60	2 20
Topelin-Eolienne	5 20	6
Duchesse Brillant, gladki	3	naprej
Svila liberty, črtana	3 40	"
Taffetas visoki za krila	2 80	K 4
Croise iz svile v izpreminjavalnih barvah	3 80	naprej
Tafetas črtan (novost za bluze)	2 80	K 4

Blago iz platna:

	meter od	do
Panama, beli in barvani	K 96	K 1 80
Etamine, barvan (visokost 120 cm)	2	"
Marquesette iz črne volne	4	"
Eponge, beli in barvani	3	"
Voile iz bombaža	52	70
Brillantini, beli in barvani	72	"
Brillantini prozorni	1 20	"
Tercalle v najlepših risbah	52	90
Batiste gladki in risani	80	1 20
Liberty za bluze	1 10	1 30
Serpe iz platna in šali (fantasie)	4 50	9
Serpe iz barvane garze	3 50	5

Cipke za bluze in okraske	1	6
Vihutega se izdelujejo ženske obleke	36	naprej

Oddelk pokrival:

	komad od	do
Mornarske kape iz slame za dečke	K 1 50	K 9 20
Slamniki garnirani za otroke in dečke, zadnji vzorci	3	11
„Veslarske“ kape iz slame za dečke in moške	2	naprej
Slamniki, katere se lahko zvije v različnih oblikah	2	"
Slamniki, panama za moške	15	K 40
Klobuki iz platna za moške in dečke	1 50	naprej
Klobuki iz platna, garnirani za otroke in dečke	3 90	naprej
Kape iz sukna in iz platna za dečke	80	3
Mornarke iz platna, bele in naravne, za oprati	1 30	naprej
Kape iz platna in svile za moške	1	5
Burski klobuki iz kože in platna za dečke	1	6
Klobuki iz klobučevine letni od prvih italijanskih tovarn	3	9
Klobuki trdi (katranirani) od 1. zadrage klobučarjev na Dunaju	4 60	10 50
Specialiteta trdih klobukov angleških in francoskih	11	50
Dežniki iz pavole za moške in ženske	2 80	4
Dežniki iz polžide	4 50	8
Dežniki iz žide	9	12
Dežniki-palice za moške	11 80	11 40 15
Palice za izprehod	80	naprej

Oddelk obuval:

Specialiteta ameriških obuval iz ševroa in boks kalp.

	par od	do
Čevlji „Derby“ za moške	K 11 90	K 15
Čevlji z gumbi, krasni	13	16
Čevlji „Triumph“	12 30	15 80
Čevlji z elastičnimi stranicama	8 70	13

Ženski čevlji ameriške in francoske forme.

Ženski čevlji „Oscarie“	K 10 40	K 13
Ženski čevlji „Chevreux“	10	15 80
Ženski čevlji „Chevreux“	9 30	12

Čevlji za dečke v vseh oblikah:

Čevlji „Derby“ z gumbi, „Triumph“ itd.	K 7	K 11
Čevlji za otroke	1 20	5
Čevlji, nizki ameriški, črni in barvani za dečke in moške	11 50	16

Čevlji nizki za ženske, črni v barvah iz Chevreux-a in Oscarie:

	par od	do
Čevlji nizki za ženske, „Derby“	K 9	K 14
Čevlji nizki za ženske z gumbi	9 20	15 60
Čevlji nizki za ženske, odprti	7 40	11 70

Obuvala za otroke — čevlji fantasia, v barvah in beli — sandali — čevlji iz platna itd.

Skladišče za oblačila je odprto ob delavnikih od 8. zjutraj do 1. popoldne in od 3. do 7. zvečer; ob praznikih od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Ravnateljstvo.

